

## Předkládací zpráva

### I.

#### Vládní zadání a obsah materiálu

Usnesením vlády č. 1/2011 byla schválena *Strategie vlády v boji proti korupci na období let 2011 a 2012*. V bodě 1.15 bylo ministru vnitra uloženo předložit vládě do konce roku 2011 materiál identifikující problémy spojené se svobodným přístupem k informacím, včetně legislativních návrhů jejich řešení.

Ministerstvo vnitra za účelem splnění tohoto vládního úkolu ustavilo pracovní skupinu z odborníků na právo na informace a na související oblasti, která na celkem pěti zasedáních postupně projednala aplikační problémy práva na informace a navrhla možnosti jejich řešení. Ministerstvo vnitra současně oslovilo Mgr. Ing. Oldřicha Kužílka z Otevřené společnosti, o. p. s., aby pro účely splnění vládního úkonu zpracoval nezávislou analýzu účinnosti zákona o svobodném přístupu k informacím (její text je součástí materiálu pod č. III.B a III.C). V souvislosti s plánovaným přistoupením České republiky k Úmluvě Rady Evropy o přístupu k úředním dokumentům připravilo Ministerstvo vnitra posouzení slučitelnosti českého právního řádu s touto Úmluvou a přehled nutných legislativních změn (posouzení je součástí materiálu pod č. III.D).

Na základě jednání pracovní skupiny, dále na základě analýzy Mgr. Kužílka a na základě vlastních aplikačních zkušeností připravilo Ministerstvo vnitra **přehled legislativních změn, jejichž provedení je navrhováno k posílení účinnosti zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím<sup>1</sup> a k odstranění existujících aplikačních nedostatků** (materiál III.A).

Ministerstvo vnitra jakožto věcný gestor zákona o svobodném přístupu k informacím se při formulaci navržených opatření (materiál III.A) ne vždy shodlo se závěry analýzy zpracované Mgr. Kužílkem (materiál III.B), a to především tam, kde je možné identického efektu (posílení práva na informace) docílit jinými opatřeními, která nevedou k navýšení nároků na veřejné rozpočty nebo k dalšímu nepřiměřenému zvyšování administrativní zátěže povinných subjektů. To se týká především zavedení zvláštní instituce, pracovně označované jako *informační komisař*. Její zřízení by podle odhadů Ministerstva vnitra znamenalo náklady o celkové výši mezi 50 a 66 mil. Kč, přičemž roční provozní náklady jsou odhadovány (v závislosti na rozsahu působnosti komisaře) mezi 23 a 39 mil. Kč. Plnohodnotného posílení práva na informace však lze docílit jinými opatřeními i bez těchto nákladů. V této souvislosti je nutné připomenout, že ani Veřejný ochránce práv ani Úřad pro ochranu osobních údajů zřízení tohoto institutu nepožadovaly (v rámci mezirezortního připomínkového řízení).

---

<sup>1</sup> Dále též jako „InfZ“.

Ministerstvo vnitra navrhuje realizaci následujících opatření:

1. Zrušení zákona o právu na informace o životním prostředí a zařazení této problematiky do zákona o svobodném přístupu k informacím.
2. Bližší zákonná specifikace okruhu povinně zveřejňovaných informací podle jednotlivých „typů“ povinných subjektů (změna § 5 InfZ).
3. Zavedení tzv. informačního příkazu při rozhodování o odvolání a o stížnosti nadřízeným orgánem povinného subjektu (využitím obdobně koncipovaného oprávnění správního soudu ve smyslu § 16 odst. 4 InfZ).
4. Zavedení oprávnění povinného subjektu za specifických podmínek vyzvat žadatele k bližšímu vymezení (resp. omezení) okruhu požadovaných informací (změna § 14 InfZ).
5. Zavedení testu veřejného zájmu (změna § 12 InfZ).
6. Opatření proti zneužívání zákona žadateli (odmítání zcela zjevně obstrukčních žádostí, záloha náhrady nákladů a výslovné spojování a rozdělování žádostí podaných jedním žadatelem) za podmínky, že se podaří nalézt takové legislativní řešení, které bude minimalizovat možnosti zneužití těchto opatření ze strany povinných subjektů.
7. Zjednodušené vyřízení žádosti v případě anonymizace údajů uváděných v jinak poskytovaných dokumentech (bez nutnosti vždy vydávat formální správní rozhodnutí o odmítnutí žádosti o informace).
8. Zrušení povinnosti zveřejnit poskytnutou informaci (§ 5 odst. 3 InfZ).
9. Demonstrativní vymezení způsobů poskytnutí informace, včetně způsobů jejího zveřejnění (§ 4 InfZ).
10. Redefinování pojmu „zveřejněná informace“ tak, aby jí byla pouze informace zveřejněná způsobem umožňujícím dálkový přístup (§ 3 odst. 5 InfZ).
11. Úprava poskytování informací z oblasti trestního řízení změnou trestního řádu tak, aby tento předpis splňoval podmínky pro zvláštní úpravu ve smyslu § 2 odst. 3 InfZ (informace by byly poskytovány plně v režimu trestního řádu bez využití InfZ)
12. Úprava poskytování informací o platu a odměně zaměstnanců povinných subjektů (změnou § 8b InfZ)

**13.Úprava poskytování informací o činnostech ozbrojených sborů a Vojenské policie (změna § 11 odst. 4).**

**14.Plná aplikace správního řádu se stanovením odůvodněných výjimek a odchylek (§ 20 odst. 4 InfZ), případně taxativní vymezení těch ustanovení správního řádu, která budou při postupech podle InfZ aplikovatelná (zvolené řešení nesmí vést k podstatnému zvýšení formálních nároků na žadatele)**

**15.Změna § 11 odst. 1 písm. a) InfZ, doplnění § 14 odst. 5 písm. c) InfZ o povinný odkaz žadatele na „příslušný“ povinný subjekt, uplatnění výhrady k čl. 7 odst. 2 Úmluvy (případně zrušení úhrady za mimořádně rozsáhlé vyhledání informace v § 17 odst. 1 InfZ) a změny zákona o právu na informace o životním prostředí (nebude-li zrušen).**

## **II.**

### **Výsledek mezirezortního připomínkového řízení**

Předkládaný materiál byl podroben standardnímu připomínkovému řízení. V něm bylo uplatněno celkem 256 připomínek, z toho 97 formou zásadní připomínky. S výjimkou zásadní připomínky Pardubického kraje (viz dále) **byly všechny připomínky vypořádány.**

Z hlediska obsahu materiálu lze za stěžejní otázky, vůči nimž proto směřovalo i největší množství připomínek, označit otázku **zřízení institutu informačního komisaře** a otázku **ochrany povinných subjektů proti případům zcela zjevného zneužívání InfZ ze strany žadatelů o informace.**

Pokud jde o **zřízení institutu informačního komisaře**, jeho zavedení požadovala formou zásadní připomínky dvě připomínková místa (Ministerstvo spravedlnosti a Úřad vlády – sekce místopředsedkyně vlády Mgr. Karolíny Peake), naopak proti zavedení se vyslovilo formou zásadní připomínky celkem šest připomínkových míst). Na jednání k vypořádání připomínek dne 12. prosince 2011 byly zásadní připomínky na zřízení institutu informačního komisaře vypořádány, takže žádné připomínkové místo nyní nepožaduje, aby v rámci tohoto vládního materiálu vláda uložila zřízení informačního komisaře.

Dohody se všemi připomínkovými místy bylo dosaženo též ve vztahu k **legislativnímu zakotvení ochrany povinných subjektů před zneužíváním práva na informace.** Ochrana se bude týkat výlučně případů zcela zjevného zneužití práva na informace, přičemž vládní úkol zavést tato opatření bude realizován jen pod podmínkou, že se při formulaci konkrétních legislativních opatření podaří nalézt taková řešení, která budou minimalizovat riziko zneužití těchto opatření ze strany povinných subjektů.

Jedinou nevypořádanou zásadní připomínkou zůstal požadavek Pardubického kraje, který nesouhlasí se zavedením tzv. testu veřejného zájmu, jenž spočívá v povinném zvažování, zda přes existenci zákonného důvodu pro neposkytnutí informace nepřevažuje veřejný zájem na jejím zpřístupnění. Ministerstvo vnitra nemohlo požadavku Pardubického kraje na nezavedení tohoto institutu vyhovět, neboť s jeho povinným prováděním počítá Úmluva Rady Evropy o přístupu k úředním dokumentům, kterou má Česká republika na základě úkolů plynoucích ze Strategie vlády v boji proti korupci na období let 2011 a 2012 ratifikovat.

### **III.**

#### **Navrhované usnesení**

V předloženém návrhu usnesení bere vláda na vědomí analýzu účinnosti zákona o svobodném přístupu k informacím, včetně srovnání zahraničních úprav a včetně posouzení slučitelnosti českého právního řádu s Úmluvou Rady Evropy o přístupu k úředním dokumentům (materiály III.B až III.D) a ukládá ministrovi vnitra, aby do 31. října 2012 předložil vládě návrh legislativních změn, připravených v souladu s doporučeními Ministerstva vnitra (materiál III.A). Ostatním členům vlády a vedoucím ústředních správních úřadů se ukládá povinnost poskytnout ministrovi vnitra součinnost při plnění tohoto vládního úkolu.

Praha, 21. prosince 2011